

WILG&MANN

4 - 1994

WILG & MAND

Doelstellingen Stichting Wilg en Mand

- Nieuwe perspectieven zoeken en creëren voor het Nederlandse mandenmaatwerk binnen de potentiële afzetgebieden.
- Behoud van het veelzijdige vlechtvakmanschap: o.a. door het uitgeven van handboeken en het stimuleren van cursussen.
- Behoud van de vakkennis betreffende de griendteelt en bevordering van een goed evenwicht tussen vraag en aanbod.
- Het initiëren en begeleiden van onderzoek/studies binnen het wilg-en-mand vakgebied.
- Het via een speciaal fonds aanschaffen van materiaal met een historische waarde: vlechtwerk, gereedschappen, boeken e.d.
- Het interesseren van zoveel mogelijk Nederlanders (incl. de overheid) voor de activiteiten van de Stichting Wilg & Mand.

Minimum donatie: f 20,00 per jaar

Donateurs ontvangen de bulletins gratis

Stichtingsbestuur:

Voorzitter : H.P. Verboord
Secretaris : C. Tutein Nolthenius
Penningmeester: A.D. van 't Hoog
Leden : P. Craenen, B. van Halen, J. Schilder

Bulletin-redactie:

A.D. van 't Hoog, C. Tutein Nolthenius,
G.M. Pot-van Regteren Altena.
Bijdragen voor het bulletin kunt u sturen naar het secretariaat, bij voorkeur getypt of in goed leesbaar handschrift.

Algemene informatie:

Van Heemstralaan 35, 6814 KB Arnhem, tel. 085-516507

Penningmeester Stichting Wilg & Mand:

Hogeweg 11, 8194 LN Veessen, tel. 05783-1346

Girorekening: 26 95 726

Bankrekening: 32 65 03 218, Rabobank, Heerde

Cursusinformatie:

Mw. C.M. Kuijpers, Sarinkdijk 1, 7255 MS Hengelo (Gld)
tel. 05753-7481

Uitgave: Wilg & Mand. Verschijnt viermaal per jaar.

Veertiende jaargang, 1994 nr. 4

Drukkerij: A.J. van Midden, Dorpsplein 220, 3405 BJ Benschop

© Stichting Wilg & Mand

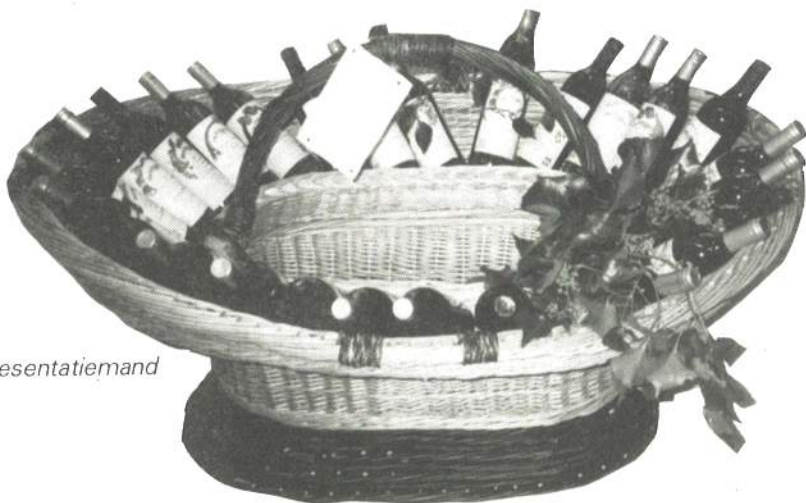
Dit wordt geen gedetailleerd verslag van de 14de donateursdag binnen het buigzame kader Wilg & Mand. Deze terugblik blijft beperkt tot een paar persoonlijke indrukken van een van de ruim honderd reünisten. Elders in dit blad zal wellicht wat dieper worden ingegaan op de belangrijkste programma-onderdelen: zoals de presentatie van meegebracht vlechtwerk en het bezoek aan Frederiksoord voor een tentoonstelling, geënt op een stukje fruit-historie. De expositie van vooral appels werd ingeleid door een bestuurslid van de vereniging die zich bezighoudt met het opsporen en behouden van aloude rassen. Wat erg positief klonk was de mededeling dat voor de presentatie van het geëxposeerde fruit uitsluitend manden zijn ingekocht. Omdat de vruchten en manden als natuurprodukten optimaal harmoniëren. "Fruit in een mand heeft een meerwaarde ten opzichte van fruit in een kunststof-alternatief", aldus de inleidende "pomoloog". Voor 100% mee eens!

Op weg naar de plaats van samenkomst Vledder was mijn allereerste indruk: wat een mooie herfstdag! Mijn vrouw en ik boften wat de afstand betrof. Sinds 1986 wonen we in Drenthe. In een voor Randstadbewoners ongekende rust reden we langs een bonte verscheidenheid aan herfstkleuren. Soms zoefden we zelfs door een bovengrondse tunnel van schitterend gebladerte. Even over tieners waren we in Vledder. Een ruime zaal met podium was al aardig gevuld. Handschudden met goede bekenden, kennismaken met nog onbekende gezichten. Rondkijkend bij mijn koffie en weggeviel me op hoe gemêleerd de opkomst uit binnen- en buitenland was: veel jongeren en vooral veel jonge vrouwen! Vanwaar de interesse van hùn kant? Door cursussen waarschijnlijk. Enkele jonge vlechtsters hadden eigen werk meegebracht: bewonderenswaardige bewijzen dat met vaardigheid, creativiteit en een goede leerschool nieuwe wegen zijn in te slaan. Beproefde technieken en nieuwe ideeën zijn altijd te vervlechten tot verrassende varianten.

De Stichting Wilg & Mand was nog maar net opgericht en aan de weg (wilgenpad) gaan timmeren of de eerste donateursdag werd al georganiseerd: 10 oktober 1981 in het Openluchtmuseum in Arnhem. Toen al had het bestuur behoefte aan contact met de sympathiserende achterban. Vandaar dat na het succes in Arnhem werd besloten de reünie tot een jaarlijkse traditie te maken. Wie een of meer of alle bijeenkomsten heeft bijgewoond weet uit eigen ervaring hoe zinvol donateursdagen zijn. Het bestuur kan actuele informatie kwijt en zijn oren te luisteren leggen. De donateurs kunnen ter plekke vragen stellen, wensen

Het nut van
donateursdagen

uiten en desgewenst kritiek spuien. Vlechtwerk uit het heden en verleden kan worden getoond, vlechttechnieken kunnen worden gedemonstreerd. De altijd boeiende presentaties van Mevrouw Pot hebben ons menigmaal geconfronteerd met de onmisbare rol die mandenmakers door de eeuwen heen hebben gespeeld. Elke donateursdag tot nu toe was een dag om meer kennis op te doen en meer kennissen te maken. Op zo'n dag functioneert de stichting in feite als een vereniging en krijgen de aanwezige donateurs de gelegenheid om als meedenkers, meepraters en meebeslissers te fungeren. Hier ben ik bij het balletje dat door het W & M-bestuur is opgegooid in Vledder:

Presentatiemand

Stichting of Vereniging

Een bestuur dat oog en oor heeft voor nieuwe ontwikkelingen moet zich periodiek afvragen: "Zijn we nog op de goede weg?" Het W & M-donateursbestand is van jaar tot jaar gegroeid, er zijn veel jongeren bijgekomen, het werkpakket heeft in diverse richtingen uitschieters gekregen, er zijn werkgroepen geïnstalleerd, er is een museum gevuld... en er moet nog zoveel méér gebeuren om de Stichting Wilg & Mand als een gezonde organisatie haar specialistische rol te laten vervullen. Vandaar dat balletje... "Zou onze Stichting misschien moeten worden omgezet in een Vereniging?" Het was een open vraag zonder dwijtje in een van beide richtingen. In het laatste nummer van ons huisorgaan waren de verschillen tussen de twee organisatievormen duidelijk belicht. Op papier lijken ze op de contrasten tussen een democratie en een dictatuur. Een Stichtingsbestuur kan alles zelf regelen en beslissen (let op het woordje kan). In een vereniging hebben leden medezeggenschap: in ledenvergaderingen worden bestuursleden gekozen en beleidsaspecten al of niet goedgekeurd. In theorie lijkt een verenigingsvorm veel aantrekkelijker, vooropge-

steld dat het gros van de leden behoefte heeft aan inspraak via vaak saaie vergaderingen. De praktijk leert 9 van de 10 verenigingen dat maar heel weinig leden als meebeslissers willen fungeren. Vandaar de vaak slecht gevulde vergaderzaaltjes.

In Vledder heb ik in een goedgevulde zaal mijn standpunt kenbaar gemaakt. Laat Wilg & Mand een stichting blijven. En laat het bestuur doorgaan op de ingeslagen wegen. En laten we vooral blij zijn dat bestuursleden van het eerste uur nog altijd bereid zijn de (wilgen)kar te trekken. Ondanks de hobbels die jaarlijks moeten worden genomen, ondanks de tegenwind die zo nu en dan opsteekt. Al zo'n vijftien jaar hebben voorzitter Verboord, secretaris Tutein Nolthenius en Penningmeester Van 't Hoog de indruk gewekt dat Wilg & Mand hun grootste hobby is. Deze professionele pioniers zijn onmisbaar geworden en gebleven. Laat ze hun gang gaan zolang ze dat nog willen en kunnen. Zij weten zich geruggesteund door medebestuursleden, door werkgroepen, door cursusleiders en hun leerlingen, door donateurs. In elk geval door alle donateurs die aanwezig waren in Vledder. Want ik heb alleen maar positieve geluiden gehoord. Mijn standpunt werd hoorbaar gedeeld.

Ajax is een vereniging met heel veel leden. Maar niemand van de gewone leden heeft inspraak wat betreft de bouw van een nieuw stadion of de aankoop van spelers of de speelwijze van de elftallen. Het is ondenkbaar dat leden ooit mogen uitmaken hoe de voorhoede van Ajax 1 zich doelgericht moet gedragen. Welnu, ook onze "voorhoede" verdient vrijheid van handelen en van samenspelen. Toegegeven Verboord lijkt weinig op Litmanen, Tutein Nolthenius is geen Van Vossen en Van 't Hoog is van gans andere allure dan Overmars. Maar toch...genoemde bestuursleden hebben jaar in jaar uit bewezen goed te kunnen scoren. Met het hoofd vooral. Wat hun supporters betreft blijft de reservebank nog even leeg! Maar wie is bereid een tegenprestatie te leveren, bijvoorbeeld als lid van een werkgroep of als werver van nieuwe donateurs? Doelgericht scoren kunnen we allemaal!

**Speelse
vergelijking**

Jan Ooms

Afb. 1

HOE STEENHOUWERS MANDEN HAKTEN

Vervolg W & M 1993-2 en 1994-2

Alvorens op enige andere onderwerpen inzake manden, c.q. vlechtwerk en gevelstenen over te gaan, wilde ik de lezer nog attent maken op de buitengewoon duidelijk en ornamentaal gehakte steen "Die Blickmant 1706", Hoge Woerd 44 te Leiden. Hier is werkelijk elk detail van het vlechtwerk getoond (vgl. W & M '93-2, blz. 19 en '94-2, blz. 19) - afb. 1.

Een andere gevelsteen "Wol 1638", eveneens te Leiden, Oude Singel 88, toont een wolwasser waar de open manden met de rechte staken fraai worden getoond - afb. 2.

Nu eerst even een uitstapje naar Frankrijk. Daar troffen wij in de Vaucluse een druivenplukster in de gevel aan met een fraai gevormde bolle mand - afb. 3.

Vergelijk hiermede de, voor een geheel ander produkt bestemde, appelmanden in W & M '94-2, blz. 26 en 27.

Zoals er appelmanden in vele vormen zijn, zo zijn er ook vele vormen van druivenmanden. Om dit te illustreren moge afb. 4 dienen "Anno in de Wijnpaers 1645". Een gevelsteen van een voormalige wijnopslagplaats ergens in Haarlem. Mochten de druiven in de voorste mand en de pers nog niet duidelijk genoeg zijn, de druivenstokken op de achtergrond tonen duidelijk waarom het hier gaat. De gevelsteen bevindt zich thans Klein heiligland 79-91 te Haarlem.

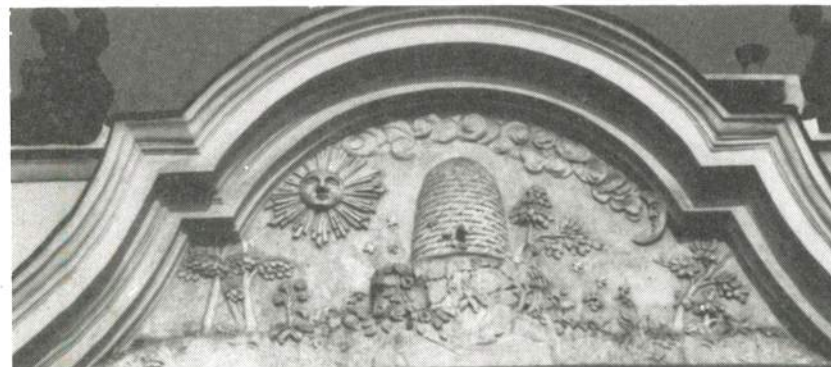
Afb. 2

Afb. 3

Afb. 4

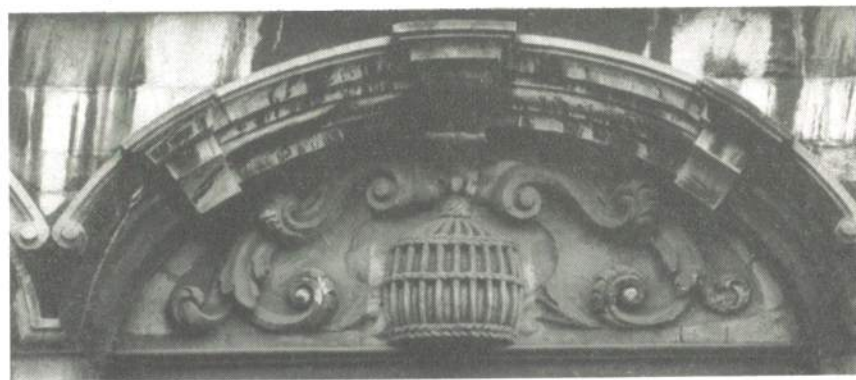
Afb. 6

Afb. 7

Afb. 8

Afb. 9

Afb. 12

Van de wijn naar de bijen, il n'y a qu'un pas. In de buurt van Cahors (Fr.) zagen wij in de gevel van de imker Denys Foucault een fraaie steen van een bijenkorf. Het onderste deel is aangegeven als van riet gevlochten. De dekking is kennelijk van stro.

Opgemerkt dient te worden dat dit geen steenhouderswerk is, maar een gebakken en geglazuurde tegel - afb. 5.

Wél fraai steenhouderswerk vinden wij in Praag (Jungman-nova nam.) in een enorme bijenkorf van gevlochten stro, geplaatst in een zomers tafereel - afb. 6.

Ofschoon de bijenkorf natuurlijk niet van wilgeteen is gemaakt, laat ik hierbij nog een illustratie volgen van een heel mooi gevlochten bijenkorf, romantisch omgeven door

<-
Afb. 10

<- -
Afb. 5

engelen: "D' Gekroonde Bijenkorf", Kamp 10, Amersfoort - afb. 7.

Een omgekeerde bijenkorf, ook fraai in steen weergegeven vinden we op Verdrunkenoord 2 te Alkmaar. Deze steen, "De Zoete Inval" genaamd, was een gevelsteen voor een winkel die allerlei zoetigheden verkocht of een herberg (de man in de korf heeft een bierkan op zijn knie) - afb 8.

Dat manden, vlechtwerken, in vrijwel elk ambacht gebruikt werden (en tegenwoordig nog voor vele doeleinden gebruikt worden) wil ik nog eens weergeven met de volgende illustraties:

Aan de Zoutwerf te Mechelen (B.) een eenvoudig gevlochten vogelkooi. Dit huis werd in 1775 "De Kevie" genoemd en waarschijnlijk heeft er een zangvogelhandelaar in gewoond - afb. 9.

Op het dak van de visafslag in Alkmaar staat een beeld van een vrouw die middels een riem een grof gevlochten mand torst waarin een grote vis - afb. 10.

In Amersfoort, Kamp 24, staat als gevelsteen van een vroegere kaarsenhandelaar/fabrikant een bijna pompeuze mand met kaarsen, overvloedig omgeven met Acanthusblad, "De Keerskorf" - afb. 11.

Tenslotte: waar werden er ooit meer manden en korven gebruikt dan op markten?

Zo zien we in Alkmaar, Kapelsteeg 4, een "Landwijff" in een klederdracht uit ca 1650 op weg gaan naar de markt. Op haar hoofd een speciale mand voor kuikens, aan haar arm een langwerpige eiermand - afb. 12.

F. Ferro

Illustraties: naar foto's van

T. Koornwinder, Bussum (afb. 4)

M. Offenbergh, Gevelstenen in Nederland, Zwolle. 1986, pag. 203 (afb. 8)

idem, pag. 164 (afb. 12)

F. Ferro (overige afb.)

Afb. 11

Tijdens mijn vakantie in Engeland heb ik op 19 juni de zomerbijeenkomst van de Basketmakers' Association in Wit-ham (nabij Harwich) bezocht. Deze begon met een demonstratie door Collin Manthorpe, hij maakte een haringmand. Haringmanden werden gebruikt voor het verzamelen van haring aan boord van haringkotters. De manden werden gedurende 12 weken 4x per week gebruikt. Vroeger maakte Collin 8 haringmanden per dag, nu doet hij ca $1\frac{1}{2}$ uur over een mand. Van maandag t/m donderdag vlocht hij en op vrijdag werd de twijg voor de volgende week gesorteerd en voorbereid, zoals het aansnijden van de bodemstekken (de bodem was ook van ajour) en het aansnijden van de staken en stekken. De staken waren van geschilde wilg, de stekken 6 stuks van kastanje, 12 van bufftwijg en 2 bredere latten. De fitsen en oren waren van rotan.

Elke mand moest door een rijksinspecteur worden gekeurd. Wanneer ze goed gekeurd waren, kregen ze een stempel op de bredere lat (die precies onder het oor zat). Zonder de stempel waren de manden niet verkoopbaar.

Bij het keuren van de manden werd gelet op:

- de afstand tussen de staken en de stekken (dit gebeurde met de duim: die mocht er niet doorheen kunnen). De mandenmakers hadden het liefst de inspecteur met de dikste duim.
- de hoogte, de breedte boven en onder
- de bolling in de bodem
- de diagonaal. Deze werd op 4 plaatsen gemeten, van een kastanjestek naar een tegenoverliggende kastanjestek en de bredere latten van onderen naar boven en diagonaal.

Wanneer een mand een afwijking van meer dan $\frac{1}{10}$ de inch (0,25 cm) vertoonde kon zij al afgekeurd worden.

*haringmand met
maatstokje van de
keurmeester*

Na deze demonstratie kon iedereen rondkijken in de werkplaats en cursusruimte van Kay Johnson waar deze dag plaatsvond.

Er was een stand met boeken, folders en ansichtkaarten door de basketmakers' Association uitgegeven.

In de tuin zaten verschillende mensen te demonstreren, o.a. Andy Basham die van dikke wilgestokken stoelen en banken vlocht en van dikke twijg strandstoelen en compostvaten. Mike Frost vertelde een en ander bij van iepetwijn gemakte oestermandjes. Hij kon het maken niet demonstreren i.v.m. het verkeerde seizoen. Deze oestermandjes (beugelmandjes ca 40 x 15 cm) werden van iep gemaakt omdat deze houtsoort beter bestand is tegen zout water. Olivia Elton Barratt liet zien hoe een hoed van biezen wordt gemaakt. Verder nog vele andere interessante technieken en gereedschappen.

*stoel van dikke
wilgestokken*

Iedereen had zijn eigen brood meegenomen, voor thee en koffie werd gezorgd en 's middags was er een echte Engelse thee met cake, taart, koekjes en scones.

De dag werd afgesloten met een verloting.

Het was een zeer gezellige en leerzame dag waarop ik hartelijk ontvangen ben door 35 à 40 leden en familieleden.

Een veel kleiner gezelschap dan bij ons, maar zeker het aanbevelen waard om zo'n dag eens mee te gaan beleven.

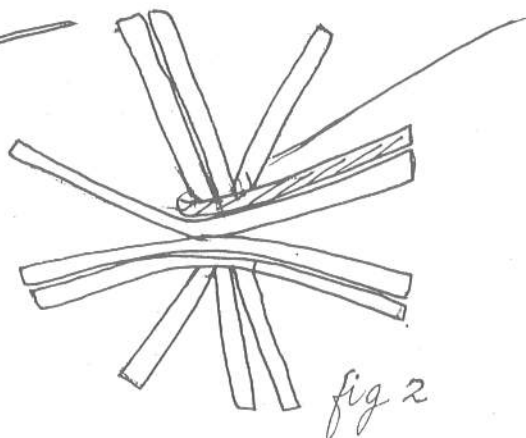
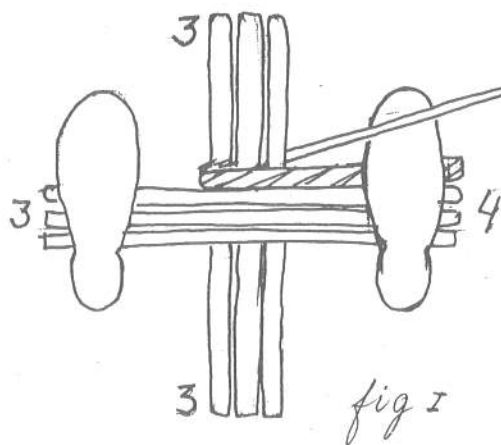
In dit artikel wil ik de aandacht richten op de bodems van manden, in het bijzonder de grote bodems.

Grote bodems

In het "Ronde" boekje wordt een bodem beschreven, uitgaande van 5 stekjes, d.w.z. 10 uiteinden, een even aantal. De voet van de doorlegger vormt het 11de uiteinde. Voor het traditionele matten van bodems is een oneven aantal uiteinden gewenst.

Voor een grotere bodem (diam. 24 cm) kan men 6 stekken gebruiken. Dit geeft 12 uiteinden en de voet van de doorlegger vormt weer het 13de uiteinde, zie fig. 1.

De eerste verdeling van de uiteinden gebeurt zoals in fig. 2 te zien is.

Nog grotere bodems (diam. 28 cm) kunnen uit 7 stekken bestaan: 3 boven en 4 onder, d.w.z. 14 uiteinden, het 15de uiteinde is weer de teruggeslagen voet van de doorlegger. Al deze bodems worden mattend op maat gemaakt. Hoe groter de afstanden tussen de uiteinden worden, hoe zwaarder het bodemhout moet zijn (matjes van 3 twijgen).

Meestal wordt de zijwand van de mand ook gemat.

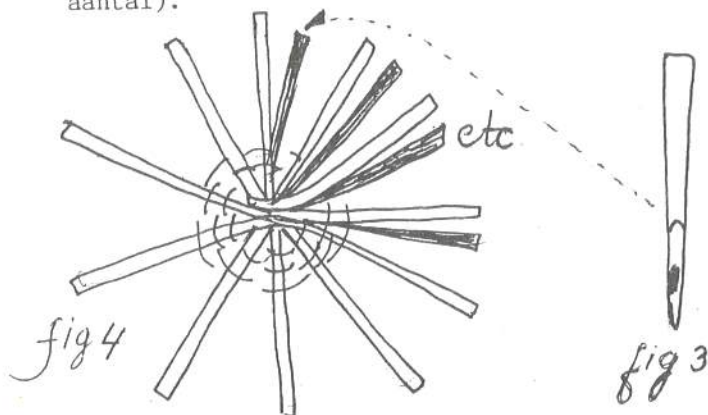
Andere mogelijkheden om grote bodems te maken volgen hierna.

Wil men een brede, lage mand met een niet al te zware bodem, maar wel een grote bodem (bijv. diam. 38 cm), dan kan men als volgt te werk gaan.

We gaan uit van 5 stekken, lengte 45 cm (doorsn. 9-10 mm) en één doorlegger (doorsn. 8 mm) en één beslagtwijg (doorsn. 5 mm).

Weer het traditionele begin, onder de voet gevlochten. De twee toppen worden verlengd met 2 nieuwe twijgen (doorsn. 4 mm), top aan top, en tot aan de voet parend opgewerkt. Dan weer twee voeteinden erbij (doorsn. 5 mm) die bijna tot aan de top, steeds om en om, worden uitgewerkt.

Er worden nu 10 stekken gezocht, ca 20 cm lang, met dezelfde diameter als de 5 stekken. Het dunne gedeelte van de stekjes wordt aangepunt en met een klopijzer tussen de 2 uiteinden van de bodem in het beslag geklopt, zie fig. 3 en 4. Tien nieuwe stekjes erbij levert 21 uiteinden op (tussen 2 uiteinden komt geen stekje vanwege het oneven aantal).

De twee toppen van het beslag worden verlengd met 2 toppen van nieuwe twijgen (doorsn. 4 mm) en hiermee worden nu alle uiteinden verdeeld en op "een" gezet. We gaan hiermee door tot we weer met toppen uitkomen. Die worden samengepakt en vormen zo het begin van een matje. Al mat-tend wordt de bodem op maat gemaakt. Door de vele uiteinden (stekjes) wordt vrij licht materiaal gebruikt voor het matten. Zorg dat de voeteinden van het bodemmateriaal later aan de onderkant van de bodem te zien zijn, i.p.v. aan de binnenkant van de mand.

De staken die in zo'n bodem worden ingestoken dienen tot aan het beslag te reiken. Het natmaken van de blees van de staak zal het werk verlichten.

De bodemkim bij zo'n grote bodem wordt op 2 overliggende kanten begonnen, dus met 2x3 kintwijgen.

Een andere mogelijkheid om grotere bodems te maken (bijv. diam. 38 cm) is uit te gaan van 2x4 stekken van de ge-wenste lengte. Het begin is weer 4 stekken onder, 4 stek-ken haaks erop, voeten hierop. De doorlegger en beslag-twijg zullen de stekken weer geleidelijk verdelen.

Al parend wordt een gedeelte van de bodem gevlochten: voet aan voet, top aan top, tot een diameter van ca 22 cm. Omdat er steeds van vorige manden toppen van de rand overblijven, zullen we deze velseleinden gebruiken om de bodem op maat te maken. Gebruik ook vooral het klopijzer.

- 1- We zoeken 17 van deze toppen bij elkaar en maken ze gelijk van lengte. Deze toppen worden als een franse eer in de bodem gelegd en om beurten uitgewerkt tot aan het topje, zie fig. 6a.

Om deze eer goed vast te zetten wordt er nog een paartje gelegd van 4 lange twijgen (top aan top, voet aan voet).

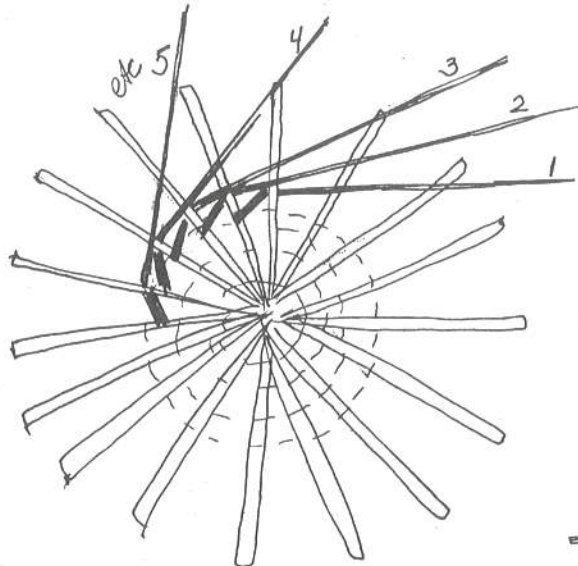

fig 6a

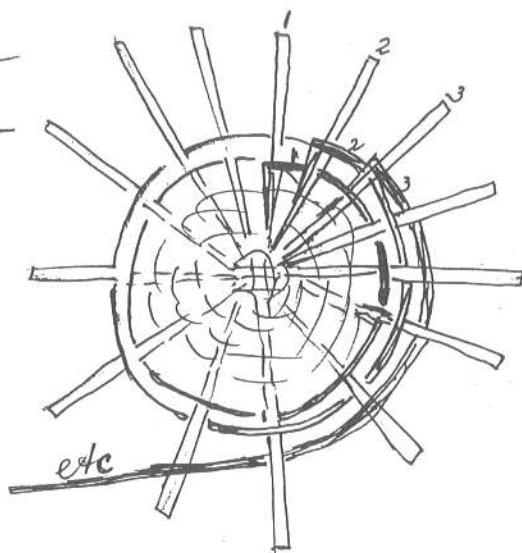

fig 6

- 2- De tweede mogelijkheid die een stevige bodem geeft is om 17 resttwijgen van de rand alle te gebruiken als hollandse eer.
 Daarvoor worden de voeteinden lang aangepunt, zie fig. 5. In fig. 6 wordt getoond hoe de twijgen worden ingestoken. Een gedeelte van de bodem is als bij -1- gevlochten.

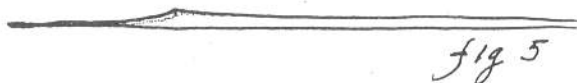

fig 5

De aangepunte voet wordt pal links naast een stek in het vlechtwerk gestoken, naar voren geknikt en naar rechts één ronde gevlochten, tot aan het ingestoken voeteinde. De volgende twijg wordt links van de volgende stek gestoken enz., steeds één ronde (met de klok mee).

Als de 17 twijgen zijn verwerkt, kan men doorgaan met een tweede serie van 17 stuks. De twijgen worden lang aangepunt om later bij het staken insteken geen hinder te veroorzaken. Ook hier weer een paartje om het vlechtwerk af te sluiten.

Bij deze manden is gedacht aan een hoogte van de wand van 12-15 cm. Minder zware staken (doorsn. 6-7 mm) geeft de mogelijkheid van een vlechtrand of dubbele rand.

Zwaardere steken (doorsn. 8-9 mm) geeft de mogelijkheid van een zware rand, bijv. een rand van 7, d.w.z. 9 aanprikken en 7 neerleggen, achter 2.

-3- Tot slot een derde mogelijkheid, weer uitgaande van 2x4 stekken. Na het beslag van de bodem wordt de bodem met paartjes op maat gemaakt. Nu niet top aan top en voet aan voet, maar steeds de 2 vlechttenen verlengen met de voet van een nieuwe twijg. Je werkt dan om en om met dubbele twijgen, steeds weer aanvullend met de voet van een twijg (wat bij het matten ook gebeurt). Voordat een twijg op is, wordt een nieuwe bijgestoken.

Deze methode geeft de gelegenheid om veel kort/stevig materiaal op te werken.

Veel succes met vlechten gewenst!

Arie van 't Hoog

TWEEDE DEEL VAN HET STAGEVERSLAG VAN JOSE IN BASEL

(door plaatsgebrek wordt dit artikel pas nu geplaatst)
(red.)
(Eerste deel 1993-4)

Met het schrijven van dit verhaal heb ik tot de laatste avond gewacht.

Wat heb ik nu allemaal in die tweede stageperiode gemaakt? Eerst nog seriewerk, later wat bestellingen, enkele stukken en reparaties.

De volgende lijst is te maken:

1 houtmand, rammelaars, 3 grote ronde presenteermanden, 1 hondemand, 2 poppenwagentjes met gekruist ajour, 1 serveerblad, 1 klein broodmandje met deksel, 12 marktwagens, 6 ovale fietsmanden, 4 paddestoelplukmandjes, 3 picknickmanden, kaasplateau's en 1 ajour prullemand.

Over het mandenmaken weet ik niet zoveel te schrijven, maar des te meer over de weekenden hier. Samen met Kerstin, de andere "Praktikantin" hier, ben ik veel op pad geweest. Lekker wandelen in de bergen en naar musea. O.a. het volkenkundig museum in Basel waar veel mandwerk te zien is, van vaak ander materiaal dan twijg en andere technieken. We zijn een weekend bij mandenmaker Dieter Deringer in Gammertingen, Zuid Duitsland (midden tussen Stuttgart en Konstanz) op bezoek geweest. Deze had dat weekend in zijn werkplaats juist een tentoonstelling "Handen am Werk" van verschillende ambachtslieden en kunstenaars. Dieter deelt zijn werkplaats met zijn vriendin die weeft. De werkplaats is gelijk winkel. Hij verbouwt zijn eigen twijg: biologisch. Hij heeft vrij veel verschillende soorten waardoor er veel verschil in kleur is. Daar werkt hij graag mee. Zijn manden zien er dan ook erg bont uit. Ook werkt hij aan ergonomische vormen. Het was heel leuk dit eens gezien te hebben en Dieter is een interessante verteller. Wie eens in de buurt is moet beslist een kijkje nemen. Adres: Dieter Deringer, Schrotgasse 2, 72501 Gammertingen, Duitsland, tel. 07574-4236.

Verder is nog te melden dat in onze werkplaats een groep mandenmaaksters op bezoek is geweest. Zij zijn lid van een Zwitserse mandenmakersvereniging, "Interessengemeinschaft Korberei (IGK)" genaamd. Leuk gesprek mee gehad. Het is een nog vrij jonge vereniging van vrijwel allemaal jongere mandenmakers. De oudere zien het nut er (nog) niet van in. Ze houden elkaar op de hoogte over nieuwtjes op mandengebied, delen hun kennis, verzorgen theorielessen (bijv. over verschillende soorten twijg) en ze leiden nieuwe mandenmakers op. De groep die bij ons kwam kijken bestond uit alleen vrouwen, waarvan er twee zelfstandig mandenmaker zijn, twee die bij een instelling als mandenmaker werken en één leerling is. Helaas had ik geen tijd meer om bij hen op bezoek te gaan, maar dat zal er zeker nog een keer van komen.

In de mandenmakerij van het blindentehuis te Horw (3 km ten zuiden van Luzern) was een opendag waar we naar toe zijn gegaan. Deze werkplaats is veel groter dan onze in Basel en er werken veel meer slechtziende en blinde mensen. Ik heb er mijn ogen uitgekeken! Want ik dacht eigenlijk dat het onmogelijk was om als echte blinde te kunnen mandvlechten. Maar het kan echt en nog goed ook! Alles gaat op de tast, onvoorstelbaar.

De vier maanden stage zijn omgevlogen en ik heb heel wat ervaring opgedaan en zit nu boordevol plannen om thuis uit te gaan voeren. Vier maanden zijn eigenlijk veel te kort en Zwitserland is een mooi land, daar ga ik zeker nog eens heen.

Basel, december 1993
José Schilder

CURSUS MANDENVLECHTEN 1995

Arnhem

Cursus o.l.v. Tonny Gerfen

Begin 1995 wordt er tweemaal een tweedaagse cursus (vrijdagavond en zaterdag) door de Volksuniversiteit Arnhem georganiseerd. Opgave en inlichtingen Volksuniversiteit Arnhem, tel. 085-422363, Coehoornstraat 17

Maartensdijk

Cursus o.l.v. Jan de Vos

Viermaal een tweedaagse cursus op 6 en 7 jan., op 27 en 28 jan., op 24 en 25 februari en op 10 en 11 maart.

Opgave bij Marian van Voorst-van Brenk, tel. 03461-3746

Kortenhoef

Cursus o.l.v. Jan de Vos

10 dinsdagavonden, aanvang 10 jan., in 't Kraaiennest, Kortenhoefsedijk 143, Kortenhoef. Voor inlichtingen en het aanmelden voor deze cursus kan men terecht bij Krijn Spaan, tel. 035-562171 of bij Jan de Vos, tel. 02158-23945

Grootbroek

Om het niet af te leren worden hier wederom twee VLECHTDAGEN georganiseerd.

De dagen zijn gepland op : zaterdag 4 febr. en
zaterdag 11 maart.

De kosten van zo'n dag bedragen f 25,- per persoon voor koffie, thee, soep, wilgenteen, de ruimte en de instructie.

Georg Rijken verzorgt de instructie en Bert Balk wekt de wilgenteen. Er kan met bruin, wit en ook buf worden gevlochten.

Plaats: Agrarische School, Elzenlaan 2, Grootbroek.

Tijd: aanvang 9.30 uur tot 16.30 uur.

Opgeven: graag 3 weken voor de vlechtdag bij Bert Balk, tel. 02290-62209

Bergen N.H.

Cursus o.l.v. José Scilder

In de laatste week van febr. wordt hier weer een tweedaagse cursus mandenvlechten gegeven. Week 9.

Inlichtingen en opgave bij Willemijn Schimmel, tel. 02208-97939

Schoorl

Cursus o.l.v. José Schilder

10 maandagavonden in de "Oorsprong", Damweg 7, Schoorl, tel. 02209-2672

In het voorjaar 1995 begint hier weer een nieuwe cursus.

- Frankrijk Viller** Cursus o.l.v. Tonny Gerfen en José Schilder
 Wegens enorm succes wederom geprolongeed. De
 bij velen bekende cursus in het kleine dorpje
 Viller (50 km ten z.o. van Metz). Verblijfsmo-
 gelijkheden: in de accommodatie of met tent op
 het terrein.
 Weekcursus van 10 t/m 14 juli
 Weekcursus van 17 t/m 21 juli
- Enkhuizen** Cursus o.l.v. Tonny Gerfen
 De bekende zomercursussen in het Zuiderzee-
 museum. Overnachtingsmogelijkheid op de naast
 het museum gelegen camping.
 Weekcursus van 31 juli t/m 4 aug.
 Weekcursus van 7 t/m 11 aug.
- Doetinchem** Cursus o.l.v. Arie van 't Hoog
 Deze cursus vindt plaats op het terrein van
 Scouting Hamaland Doetinchem. Op het terrein
 kan worden gekampeerd; kookgelegenheid, dou-
 cheruimte en toiletten zijn aanwezig.
 Daar het afgelopen jaar de twee cursusweken
 snel vol waren, worden er aanstaande zomer
 drie weken georganiseerd.
 Weekcursus van 17 t/m 21 juli
 Weekcursus van 14 t/m 18 aug.
 Weekcursus van 28 aug. t/m 1 sept.

Verzoek aan de cursisten van Doetinchem van het afgelopen jaar, ook al hebben zij gemeld dat zij aanstaande zomer weer aan een cursus in Doetinchem willen deelnemen, om dit telefonisch of schriftelijk nog even te bevestigen. Dit ook i.v.m. het nu bekend zijn van de data.

Dit is het cursusprogramma voor zover het thans bekend is. In de loop van 1995 komen er mogelijk nog aanvullingen.

Voor informatie, adressen en opgave voor cursussen kunt u terecht bij Mevrouw C.M. Kuipers-Zegers Veeckens, Sarinkdijk 1, 7255 MS Hengelo Gld., tel. 05753-7481

Wat heeft het nieuwjaar in z'n mars?
 Wat voor lasten moeten we dragen?
 Het zijn zo in decembertijd
 Onbeantwoord blijvende vragen.

Hoe stevig zal de rugmand zijn,
 Die wij dagelijks moeten vullen
 Met de oogst van ieder uur
 Dat wij achterlaten zullen?

Is de marsmand niet te klein
 Voor de opbrengst van twaalf maanden?
 Houden wij ons al die tijd
 Met het hoofd omhoog wel staande?

Deze marskramer laat ons zien
 Hoe het lastendragen moet:
 Met een vastberaden tred
 Optimistisch... 't ga u goed!

Jan Ooms